

**Lik gimnazijske profesorice
Ob jubileju razredničarke in dramske mentorice
Bogomire Kure, prof. – 70**

Vloga učiteljev in profesorjev v šolstvu se je skozi čas spreminjala skladno z razvojem šolstva, šolske zakonodaje, gmotnih razmer in ob širšem družbeno-kulturnem vplivu. Bistvo učiteljevega poslanstva pa ves čas ostaja nespremenjeno. Vsak učitelj, profesor, profesorica, lahko pusti pomembno sled v izobraževanju svojih učencev in še posebej izrazito v osebnotnem razvoju posameznika.

Pomembne sledi je v razvoju svojih dijakinj in dijakov pustila Bogomira Kure, profesorica na Gimnaziji Črnomelj.

V zborniku črnomaljske gimnazije,¹ ki je izšel ob petdesetletnici gimnazije, najdemo Bogomiro Kure, najprej še z dekliškim priimkom Jerman, v šolskem letu 1966/67 kot maturantko 4.a razreda, 16. generacije Gimnazije Črnomelj; razredničarka ji je bila Zlata Bižal, profesorica slovenskega in nemškega jezika, kasnejša kolegica.² Čez pet let, v šolskem letu 1971/72, je bila že na drugi strani katedra kot članica izpitnega odbora 21. generacije zadnjega letnika črnomaljskih gimnazijcev,³ v šolskem letu 1973/74 ob prof. Heleni Turkovič že sorazredničarka 23. generaciji črnomaljskih maturantov,⁴ 1977/78 razredničarka 4.a razreda 27. generacije. V septembru 1978 pa je postala »naša« razredničarka, razredničarka 1.c razreda gimnazije oziroma čez štiri leta enotnega, 34-članskega razreda (nastalega iz prejšnjih dveh razredov) – 31. generacije maturantov oziroma dijakinj in dijakov Gimnazije Črnomelj, ki je opravljala 23. zaključni izpit.⁵

Novo šolsko leto septembra 1978 je pedagoški list Prosvetni delavec na prvi strani začel z dvema prispevkoma. Pedagog in publicist Boris Lipužič je pod naslovom *Vztrajajmo k boljšemu* pisal o pregledu dela in načrtih »preobrazbe našega vzgojnoizobraževalnega dela«, ki bo namenjalo »še posebno skrb idejnosti pouka ter vzgojnim nalogam osnovne šole in srednjih šol, da bi ustvarili novo kakovost sodobnega pedagoškega načina dela in utrdili samoupravni položaj

1 *Gimnazija v Črnomlju: 50 let od ustanovitve: 1944-1994* (ur.: Milka Rauh), Črnomelj: Srednja šola, 1995.

2 *Gimnazija v Črnomlju*, str. 42, in Arhivsko gradivo Gimnazije Črnomelj, sezname matur in maturantov (pripravila Štefka Fortun, 2005).

3 Arhivsko gradivo Gimnazije Črnomelj, 1971/72.

4 *Gimnazija v Črnomlju*, str. 49.

5 *Nav. d.*, str. 68 in Arhivsko gradivo 1981/82.

učencev v vzgojnoizobraževalnem procesu ter v drugih sestavinah življenja in dela šole«. ⁶ To je bil način izražanja takratnega časa v družbeno-kulturnem duhu tiste dobe, ki je seveda segal tudi v šolstvo. V ovoj takšnega družbenega dogajanja, ne da bi se z njim takrat kaj posebno obremenjevali, smo iz osnovnošolskih prešli v gimnazijske klopi. Polni pričakovanj s primesmi strahu, upov in vznemirjenja smo stali na novi poti. In kako prikladno! Tudi v Prosvetnem delavcu so se takrat spraševali o novih začetkih. Uvodnik glavnega urednika, pedagoga Rudija Lešnika z naslovom *Sami ustvarjamo novo* je bil naravnán v spodbujanje ustvarjalnega delovanja učencev in učiteljev in je med drugim ugotavljal: »Teško je zakoličiti začetek in konec procesa, ki mu pravimo vzgoja. Vzgoja vsebuje delo, toda za dobro opravljeno delo je potrebno znanje. Zaprt krog. Znanje se razvija z delom in delo se razvija z znanjem; za oboje pa se je treba učiti in spet učiti. Pa to še ni dovolj; treba je sodelovati, človeško ravnati vsak dan in ob vsakem času.«⁷

Bogomira Kure

V tem duhu časa, ob razmišljanjih v Prosvetnem delavcu, ki jih je prebirala tudi sama, je naša razredničarka stopila pred nas, svojo novo generacijo petnajstletnih dijakinj in dijakov. Vsakdo izmed nas ima svoje spomine o teh novih začetkih. Teško govorim o drugih ali v imenu vseh, lahko pa se spomnim svojih. In rada se spomnim »svoje« gimnazije in s hvaležnostjo prav vseh profesorjev, ki so vsak s svojim kamenčkom ustvarjali mozaik naše generacije, da smo šli skupaj z njihovo popotnico po nadaljnjih življenjskih poteh.

»Stara« gimnazija v prostorih Dijaškega doma, v katerih je gimnazijski pouk potekal od leta 1962 naprej (naša generacija je bila tukaj še zadnje leto in pol): velika avla, stopnišče, razredi z velikimi okni, naša učilnica v vrhnjem nadstropju, vonj po šoli, tiho slutenje mladih generacij, ki so bile tu že pred nami. Zvedela sem, da nam bo razredničarka prof. Kuretova. Poznala sem jo le na videz, lepo črno laso žensko, z možem in dvema ljubkima hčerkicama (sin Matej je prišel šele kasneje), in z njeno mamo Dano, ki sem jih videvala, ko sem se s Sadeža »po jarku« spustila v Skajdne (Ulica Pod lipo) in prišla v središče mesta. Samo bežno se spomnim prvih utrinkov iz razreda, kjer nas je sprejela v bolj resnem razpoloženju in nam dala vedeti, da gimnazija ni hec. Vem pa, da nas je kar kmalu, vsaj mene, očaral njen šarm – šarm še mlade, a že ravno prav izkušene tridesetletne profesorice, pri kateri smo hitro zaznali njeno bogato znanje, načitanost in širo-

6 Prosvetni delavec, 1978 (8. 9.), št. 14, str. 1.

7 Prav tam.

ko razgledanost. Kot profesorica primerjalne književnosti, sociologije in filozofije je vsa ta področja spretno prepletala in povezovala v vsakodnevni pouk. Tudi pri njej je veljalo to, kar velja še v sodobni pedagoški praksi, da avtoriteta učitelja temelji na njegovem trdnem znanju, dodatna vrednost učitelja pa je v tem, če zna to znanje tudi predajati. In naša Mira, kot smo ji rekli, je to znala. Vsrkavala sem njen način izražanja – poleg vsakodnevnega podajanja šolske snovi so za vselej v duši ostali spomini na njene nagovore ob bolj slovesnih priložnostih, vedno obarvani s kakšno literarno prisposodbo ali verzom, s filozofskim razmislekom ali ljudsko modrostjo, s sporočilnim pomenom, z izbranimi besedami, z načinom govora, s poudarki in tihimi premori, z barvo njenega glasu. Pravzaprav se po štiridesetih letih od takrat zavedam, da nastope govorcev pogosto v mislih primerjam z njenimi nagovori in le malo jih sodi v njen krog. Celovito podobo odlične profesorice je zaokrožala njena zunanja podoba. Vedno je prihajala med nas urejena, v modno-uglajenem slogu, s poudarki na kakšne detajle, ki smo jih mlada dekleta znala opaziti. In z nekaj izbranega nakita, ki je nosil v sebi pečat.

Pri pouku je poleg klasičnih metod poučevanja kdaj izbrala tudi sodobne prijeme, a bolj za posebne priložnosti, ki se zato še močneje vtisnejo v spomin. Kadarkoli zaslišim pesem Radeta Šerbedžije *Ne daj se Ines*, me v hipu povrne v tisto našo učilnico za slovenščino že v novi stavbi Centra srednjih šol Črnomelj, ko ja naša Mira prinesla gramofon in ploščo. In smo poslušali. Razred so preplavili zvoki, preplavile besede, preplavilo hrepenenje – nas mladih, polnih pričakovanj, želja ... po nečem, po vsem lepem, po ljubezni, ki nas tam nekje še čaka.

Spominski drobcji na trenutke z Miro se kar vrstijo, poleg tistih v rednem šolskem vsakdanu, še tisti iz slovesnih dni: maturantskega plesa, maturantskega izleta, slovesa od šole, zaključnega piknika v Damlju ob Kolpi ... Ob teh dogodkih je rada pela in nas naučila peti – tudi tiste stare pesmi – iz ljudskega izročila, ki ga je prenašala iz svoje črnomaljske družine. Če je pri pouku govorila v izbrani slovenščini, je sicer zelo rada govorila v črnomaljskem narečju in nas ob tem spontano učila pomena ohranjanja narečij. Na maturantskem izletu v Makarski jo v tisti sončni, tudi malo njeni Dalmaciji vidim prešerno razigrano, z naravno skodranimi temnimi lasmi, ki si jih je posušila na soncu in skupaj z nami in svojim možem Janezom prepeva uspešnico tistega časa *I'm a woman in love* (Barbre Streisand). Pa že je tu spomin na zadnji šolski dan, slovo od šole, obhod po mestu in zadnjo skupno noč ob Kolpi, ko smo tako čutili njeno zaupanje, toplino ljubezni in vero v nas – »oh, dāca moja«!

Žlahtnost dramske mentorice

Poleg rednega šolskega pouka so na vsaki šoli še dejavnosti, v katerih se posameznik zares najde, ki ga osebno zaznamujejo in zgradijo, naj bo to na športnem, raziskovalnem ali kulturnem področju. Gimnazija Črnomelj je ves čas dijakom dajala možnost, da se razvijajo v vseh navedenih smereh, kulturno življenje v gimnaziji je bilo še posebej bogato. Mira je to slast kulturnega udejstvovanja

Predstavitve knjige Bogomire Kure, Zgodbe ne moreš iz žakla zvrnit, SŠM, 19. aprila 2004 (hrani SŠM, fototeka, foto Marjan Javoršek).

okusila že kot dijakinja in ga nato v vsej žlahtnosti predajala generacijam mladih. O tem je zapisala: »A nobena ura v razredu ne ostane v spominu tako močno, kot ostane tista ura pred nastopom, ko ne veš, ali boš zmožel Župančičevo recitacijo ali ne in tolažilni ali navdušeni pogled tvojega profesorja pomeni več kot ves aplavz občinstva. / Nekaj k temu čaru prispevajo odrske luči, nekaj pa izjemna doživetja v skupini sošolcev, enakih navdušencev, enako polnih pričakovanj, želja in idealov ... / Kdor je izkusil ta čar, ga ne pozabi nikoli. To je nedvomno najlepše doživetje mojih gimnazijskih let, kot profesorica in mentorica sem jih s svojimi dijaki obnavljala in bogatila in skušala dati tudi njim tisto, kar je meni ostalo kot sled edinstvenega in vrednega iz mojih gimnazijskih izkušenj.«⁸

To sled edinstvenega in vrednega iz kulturnega ustvarjanja v gimnazijskih letih smo nato v življenje odnesli mnogi dijaki črnomaljske gimnazije. V naši generaciji smo veliko recitali, za nastope sta nas največkrat skrbno in hkrati nežno pripravljali profesorici Darka Čop in Mira Kure. Posebej neizbrisen pečat pa je pustilo delovanje v šolski dramski skupini. Nekje sem že zapisala, da je bila mentorica, režiserka, profesorica, »naša Mira« – sonce vsega dramskega dogajanja.⁹ In res je bila sonce. Na naših vajah so žareli njeno znanje, njena energija, njena ljubezen

8 Mira Kure, Kulturno življenje v gimnaziji, *Gimnazija v Črnomlju*, str. 121.

9 Več: Marjetka Balkovec Debevec, Kulturno umetniško društvo »Jasa«, *Gimnazija v Črnomlju*, str. 130–131.

do dramske ustvarjalnosti. Ob njej smo se znanja o dramskem delu učili spontano, ga kar srkali vase, hkrati pa je v ta varni, temeljni okvir z vso odprtostjo sprejemala in vpletala naše ideje. Predvsem pa je vsakemu posamezniku preprosto, lahko tudi brez besed, dala vedeti: »Ti to znaš. Ti si to sposoben izpeljati.« Njena drobna pohvala po nastopu, lahko samo z božajočim pogledom, je pomenila največ. Tako kot je največ po predstavi pomenilo skupno druženje, skupaj z njo, v čustveno nabitem večeru. Kaj lahko več mlad človek sploh dobi od svojega profesorja?

Ko je naša, 31. generacija maturantov črnomaljske gimnazije odšla na nove poti, je profesorica Bogomira Kure nadaljevala svoje poslanstvo in se soočala še z novimi izzivi. Ohranjanje kulturne dediščine je bilo pri njej vedno živo, nato se ga je lotila skupaj z dijaki. Kot plod tega dela je nastala knjiga, zbirka folklornih pripovedi iz Bele krajine, *Zgodbe ne moreš iz žakla zvrnit*.¹⁰ Izidu je sledila predstavitev knjige, ki je bila nekaj posebnega, saj je spet šlo za gledališko-glasbeni projekt, v katerem so nastopali dijaki skupaj s svojo mentorico. Predstavitve so se vrstile po vsej Beli krajini, v Novem mestu in tudi v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.¹¹

Seveda so delo Bogomire Kure opazili tudi drugi, tako je med priznanji in nagradami prejela Župančičevo plaketo Občine Črnomelj za izjemne dosežke na raziskovalnem in kulturnem področju v Srednji šoli Črnomelj in širši okolici in nagrado Slavističnega društva Slovenije za izredno uspešno vzgojno-izobraževalno in raziskovalno delo v srednji šoli (obe 2004).

Po upokojitvi je Mira še vse do zadnjega obdobja sodelovala kot ocenjevalka za slovenščino pri maturi, sicer pa aktivno deluje na različnih kulturnih poljih.

Z nami, generacijo, ki je maturirala leta 1982, se – skupaj z možem Janezom – srečuje na obletnicah. Vedno smo veseli teh srečanj in vedno tiho pričakujemo, kaj nam bo povedala. Najino stičišče srečanj je večkrat kakšna razstava v Belokranjskem muzeju ali, če mi le uspe priti, kakšna druga prireditve v Beli krajini. Tu so še občasni telefonski klici in pogovor, po katerem me vedno ovije toplina lepe medosebne povezanosti.

Čar učiteljskega poklica je tudi v tem, da pravi učitelj v svojem bistvu ostane vedno mlad, in taka ostaja tudi naša Mira, naša razredničarka in dramska mentorica. K čestitkam ob jubileju, dobrim željam in hvaležnosti bi morda sodila le še kakšna modra misel, denimo misel profesorja in pisatelja H. G. Hendricksa: »Poučevanje, ki zapusti pečat, ni poučevanje iz glave v glavo, ampak iz srca v srce.«

Marjetka Balkovec Debevec

10 *Zgodbe ne moreš iz žakla zvrnit: folklorne pripovedi iz Bele krajine* (zbrala Bogomira Kure), Ljubljana: Kmečki glas, zbirka Glasovi, 2004.

11 Več: Marjetka Balkovec Debevec, Ob predstavitvi knjige o belokranjskih folklornih pripovedih – *Zgodbe ne moreš iz žakla zvrnit*, Slovenski šolski muzej, 19. aprila 2004, *Šolska kronika: zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*, 13, 2004, št. 2, str. 387–388 in Bogomira Kure, Pot do knjige: *Zgodbe ne moreš iz žakla zvrnit*, *Šolska kronika: zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*, 14, 2005, št. 1, str. 162–168.